KATALOGS
8 209
07 [Lihdums] (47.73)

Lihdums

Pagaidu isdewums Walkâ.

Politisks, sabeedrisks un literarisks deenas laikraksts.

II. gada gahjums.
Numurs makſâ 2 kap.

Nr. 221. (423.) Pârb. 1952 | Pirmdeen, 24. (6. septembri) augustâ. | 1915.

Walkâ, 24. augustâ.

Kara wilnis latweeschu cedsihwotaju mafu ſpeesch uſ austrumeem. Sakarâ ar to ſchinî wirſeenâ pagaidam pahrweetojas arinoſlatweeſchem apdſihwotâs ſemeszentrs. Walka, kura lihdſ ſchim cenehma wiſnomalako weetu latweeſchu apdſihwotas Widſemes dalas ſeemeſu austrumu ſtuhri, tagad jau ſahk cenemt ſinamu zentra ſtahwokli preeksch latweeſcheem un uſ preekſchu tas notiks wehl leelakâ mehrâ. Uſ ſcheeſeeni leelakais latweeſchu kooperatives, R. L. Zentralbeedriba, ir pahrzehluſe ſawas tirdſneezifkâs operazijas „Konſumâ“ un Sweeſâ Eksporta Nodaļas perſonâs, ar ko Walka ſinamâ mehrâ jau ſkuhſt par zentru, zaur kuru latweeſchu laukſaimneeks, pehz tam, kad Riga preekſch wiņa ir jau tikpat kâ pilnigi noſlehgta, patlaban apmeerina ſawas ſaimneezifkâs wajadſibas. Latweeſchu eezelotaju wilnis Walkâ ar katru deenu zelas, uſſpeedams ſtipri igaunifkai pilſehtai wiſmaſ waldoſas ſiņâ wiņas agroko latwiſko ſihmogu. Ir cemeſls zeret, ka Walka ſchahda zentra ſtahwokli preekſch latweeſcheem pa kara laiku neſaudēs. Uſnahkoſchais rudens wahju uſmahkſchanos, zik paredſams, apturēs pee Daugawas linijas, iwſkaitâkâ gadijumâ, apuredams wineem wehl Rigu. Seemâ ir ſagaidama aktiwas kara darbibas aprimſchana, pehz kura laika, freewem peenahzigi ſagatawojotees, kara laiņe war ſweeſtees uſ otru puſi. Bet lai notiktu kâ notikdams, Walka buhs punkts, kurâ latweeſchi ſawâ dſimtenes dalâ no cenaidneeka buhs paſargati wiſilgaki.

Behgtu wilnis, kas zaur ſcho punktu ir gahjis, patlaban wehl atrodas tikai ſawas attihſtibas ſahkumâ. Uſ preekſchu ir ſagaidama ſchi wiļņa peeaugſchana laiſmi zaur Walku. Tas tamdehl, ka Walka ir 3 dſelſszetu meſgl, kurſch ſewi uſſuhz lauſchu kuſtibu no wiſam puſem; no otras puſes, kara darbibas attihſtiſchanâs gar Daugawas frasteem wiſpahri behgtu zelu no wiņu lihdſſchineja wirſeena pa Lubanas leelzelu atpeeſch wairak uſ ſeemeleem.

Tas Walkai uſleek par peenahkumu laikâ ſpert wiſus ceprekſchejos ſolus, lai preekſch katra gadijuma wiņa buhtu ſagatawota uſ palihdſibas ſneegſchanu daudſ leelakam behgļu maſam, neka tas ir pihſs wajadſigs lihdſ ſchim. Schinî noluhkâ ir nepeezeeſchama jo zeeſchakâ ſakaru nodibinaſchana ar behgļu pabalſtiſchanas zentralo organiſaziju Rigâ — ar Behgļu Apgahdaſchanas Nodaļu, kas pehdejâ laikâ jau teek darrîts. Tad uſnahkoſchais rudens wiſzeeſchaki leek peedomat pee telpu apgahdaſchanas behgļeem. Bet taiſni ſchis jautajums Walkâ ir wiſwahrigakais. Pajaſnohſchai behgļu apgahdaſchanas organiſazijai telpu truhſt, jo to newar dabut ari no pilſehtas. Leelakas trihwas telpas ir aiſnemtas no kara ſpehka, bet tam daſchas no telpam ſkolas, kuras tagad teek iſlectotas behgļu wajadſibam, ſkolam ſalkotees nekawejoſchi buhs jaatdod wiņa pirmatnejam nolukam — ſkolu wajadſibam. Schis telpu jautajums kluhſt tik aſs, ka weenigâ iſeja ſche leelas buht — telpu iſdabuſchana no privateem ihpaſchneekem rekwiſizijas kahrtibâ, kahdâ wirſeenâ ſchi lecta jau ir ſewadita.

Schahdas preekſpeedu ſolus ſperot, buhtu greeſchama wehribâ uſ nahkoſchi daudſajem krogeem Walkas pilſehtas apkahrtnê. Abrkahrteji daudſo krogu dehl, peemehram, leelzelſch, kurſch no Walkas ect uſ Ehrgemi, ir eeſaiſts par 5 Krogu eelu. Krogi pilſehtas apkahrtnê, milſigas garâs eklas ſagâd kahdu gandrihſ wiſnigi dihki, to wiņu nedaudſ-e cemihtneeki neiņemtâ ne ſiņu balu no ſchim telpam. Scheem cemihtneekeem waretu atraſt telpas pilſehtâ un krogi ar wiſam wiņu ſtedulam buhtu peenahzigi remontejami un pahrtaiſami par kurimamam behgļu nometnem. Tâ krogi ari wiſmaſ pehz ſawas nahwes teeſcham buhtu kalpojuſchi labai leetai.

Walkas behgļu pabalſtiſchanas organiſazijam, kuŗâm nahkotnê ir ſagaidama darbibas paplaſchinaſchanas, jagreeſch wehriba ari uſ ſcho neiſmantoto apſtahkli iſmantoſchanu. Walka ir pehdejais leelelakais etapa punkts dſimtenes ſemê, zaur kuru ees latweeſchu behgli. Tamdehl Walkai, attihſtot ſo plaſchu gahdibu par behgleem, ir jadara wiſs, lai dſimtenes robeſchâs pehdejâ brihdî noturetu ſo wairak tahdu, kuru aiſſlihſchana ſweſchumâ nenahktu par labu ne paſcheem behgleem, ne ari walſtij un ſabeedribai.

Pahrſkats par iſgahjuſchas nedelas notikumeem kara laukâ.

Iſgahjuſchâ nedelâ ſtahwoklis kara laukos bija ļoti ſpaiſgs un daſcha ſiņa nopeeſns. Preekſch mums, wiſnepatikamakais bija wahju uſbrukums Daugawai, lai pahreetu to un atgreeſtu Rigu. Pehz ļoti ſihwâm kaujam, kuŗâs wahzi attihſtija pat uraganiſku uguni, eenaidneekam iſdewâs aiſeet lihdſ Daugawai pee Lindes muiſchas. Kâdes lihkumâ ſtarp Rembati un Strihweri wahzi jau iſgahjuſchâs nedelas ſahkumâ bija uſbuhwejuſchi pantonus, kâ ſchiabs ſino, un zentuſchees pahrzeltees pahr Daugawu, bet tikuſchi atſiſti atpakaļ ar milſigeem ſaudejumeem. Daugawas pahreju pee Lindes muiſchas wahzeem buhs gruhti eenemt, ſche Daugawas rihta kraſts ir augſts. Preekſch muhſu poſiziju iſahrdiſchanas wahzeem atkal buhs jaſakopo leelaks wairums ſmago leelgabalu un tas wiſs praſa laiku. Rigas wirſeenâ wahzi ir atnahkuſchi tihdſ Miſas upei, kura tek no Baldones uſ Olaini.

Wilnas wirſeenâ nedelu atpakaļ wahzi bija nonahkuſchi gandrihſ lihdſ paſchai Wilkai, bet tâ kâ ſche, ja eenaidneekam iſdotos eet wehl uſ preekſchu, winſch pahrtrauktu Petrogradas Wilnas dſelſszetu un ſpeſtu muhſejos pee Poteſjes purweem, tad muhſejee jawukahrt gahja uſbrukumâ uſ wiſas pehdejâs deenas ir ſtuhmuſchi wahzus prom uſ ſeemeleem gar Wilijas abeem kraſteem. Tagad tee atrodas werſtis 40 no Wilnas. Starp Swentu un Wiliju wahzi ir atdſihti lihdſ Wilkomirai un 20. augustâ muhſejee ſche eeguwa par 300 guhſteknus ar 13 ſaſchmetejeem.

Pehdejâ nedelâ wiswairak uſ wakareem ſtahweja muhſu fronte pee Grodnas. Tapehz wahzi zentâs eelenkt Grodnas zeetoksni, aiſejot tam preekſchâ no ſeemeleem un deenwideem. Tâ ka Grodna naw tahds punkts, kura dehl buhtu wehrts riſket ſimts tukſtoſchu leelu armiju, tad muhſejee pehz ſchtaba ſinam, ewakueja Grodnu, uſſpridſinaja, kas waretu eenaidneekam noderet un atgahja uſ Nemanas otru kraſtu. 20. augustâ eenaidneeks pat paſpehja pahrſweſt dalu ſawa karaſpehka uſ Nemanas labo kraſtu.

Galizijâ nedelas laikâ ir notikuſchas nopeetnas leetas. Mehs jau rakſtijam, ka eenaidneeks ſawas armijas ſadalijis diwâs dalâs, ſeemeļu un deenwidu armijâ. Deenwidus armijâ peedalas Makenſens, Planzers, Behm-Jermolli un Linzingers. Widû ſtarp abâm karaſpehka grupam paleek Pinſkas purwi ap Pripetas upi. Makenſens un Behm-Jermoli ar ſawâm armijam lihda muhſejeem aiſ muguras Luzkas rajonâ. Sakarâ ar to biſa janoteek muhſu armiju atteeſchanai no Galizijas un tagad kreewi at-

---

Wiſi kâ weens.

W. Woinowa.

Wakar es pa logu raudſijos,
Es pee aukſtâs ſeenas peeſpeedos:
Garâm gahja rindam weenadâm
Wiņi gahja rindam weenadâm
Bikla ſlehpos loga aiſkarâ,
Bailes moza wehlâ wakarâ.
Wiſi tee — kâ weens! Tik lihdſigi
Wiņu plezi, rokas, mehteli!
Aukſtai ſeenai klahtu ſpeeduſes,
Kluſa raudſijos no augſcheenes:
Warbuht eſchelonâ peleka
Ari winſch ſche garâm aiſgahja?

Ed. W.

Kurſemc Bauſkas apkahrtnê.

Schonedeļ no Bauſkas bija ceraduſchees daſchi behgli, kas paſlahſtija par to, kâ klahjas ſchajâ cenaidneeka eenemtâ pilſehtâ. Par paſchu Bauſku kreewu awiſes rakſtija, ka ta ſlot ſtipri ſagrauta no leelas bombardeſchanas un debl paſchas Bauſkas notikuſchas leelas kaujas. Schi ſiņa ir pilnigi no gaiſa grahbta, jo Bauſka tikpat kâ nemaſ naw zeetuſi. Wiņa eekrituſchas tikai tahdas ſeſchas granatas. Sagrauta gan Iwanowſka pils, kurâ mitis wahzu ſchtabs. Wiņâ kreewu aeroplans iſdewigi eeſweedis diwas bumbas. Uſ ceļam redſ ļoti maſ zilweku. Wiļā pilſehtâ palikuſchi tikai kahdi diwi ſimti cedſihwotaju. Lejup uſ Leelupes, ſewiſchi labâ kraſtâ nodeguſchas gandrihſ wiſas ſemneeku mahjas. Wiņas aiſdedſinajuſchas waj nu eenaidneeka patrulas, lai brihwi waretu apſchaudit kreewu karaſpehku, waj ari dedſinoſchâs granatas. Zitur Jelgawas-Bauſkas apgabalâ mahjas ir zeetuſchas ļoti maſ. Turpretim Schenbergas apgabalâ, kur notika leelas kaujas, apgabals ir ſtipri iſpoſtits. Te nodeguſchas daudſas muiſchas un ſemneeku mahjas, jo wahzi un kreewi ſche gahjuſchi wairakas reiſes ſchurp un turp.

Wiſmaſak cedſihwotaju ir palizis Jelgawas apkahrtnê, bet jo tahlak uſ leiſchmali, jo wairak te cemihtneeku. No leiſcheem tikai rets ir atſbehdſis. Wiſa Kurſeme eenaidneekam aiſ muguras ſtrahdâ ļoti dſihwi. Uſ weetas palikuſchee lauzineeki eewahz ſawas druwas. Tukſchâs mahjâs ir eelikti koloniſti un muiſchas parasti apſtrahdâ ſamobiliſetee krahdneeki. Wahzi wiſur ſtrahdâ ar maſchinam. Pat ſapoſtitâs un aiſtahtâs plauſu kulmaſchinas teek iſlabotas un liktas darbâ. Pilſehtâs wiſur teek iſlikti paſnoſumi wahzu, latweeſchu un kreewu walodâs, ka cedſihwotajeem wajag buht wiſur pakļauſtigeem walſts likumeem un wiſeem ſtrahdat. Uſ katra eelas ſtuhra tâ ween duras azîs uſraſts: „Kas neſtrahdâ, tam nebuhs ehſt“. Un wahzi teeſcham wiſus ſpeeſch pee darba. War teikt, ka waj wiſâ Kurſemê naw neweena ſpehziga zilweka beſ darba. Kuru wahzi redſ uſ eelas beſ darba, to tuhlin nem zeeſ un leek pee darba. Pee labibas nokopſchanas ſtrahdâ pat ſaldati. Bauſkas apkahrtnê katrai ſemneeku gimenei aiſtahj 12 puhru rudſu, pahrejo rekwiſê pret naudu, kwihtem waj par welti, ſkatotees pehz ta, zik ſagliga ir rekwiſijas komiſija.

Bauſkas rajonâ darbojas austreeſchi, wiſur zitur wahzi. Wahzu karaſpehks paſtahw tikai no jaunekleem. Wezaku ſaldatu naw gandrihſ nemaſ. Lai gan wahzi wiſpahr ir zeetſirdigaki, Rigas frontê turpretim austreeſchi ir niknaki un ſagligaki, tapehz pahrpalikuſcheem cedſihwotajeem klahjas kâ nu kura weetâ.

Lp.